

Avoimuutta tukemassa

Susanna Nykyri, YTT

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-5018-5176>

Päällikkö, avoimen tieteen palvelut, Tampereen yliopiston kirjasto

URL: <https://www.tuni.fi/fi/kirjasto/opi-ja-tutki/tutkimuksen-tuki>

Tampereen yliopiston kirjastossa avoimen tieteen palvelut:

- Avoimen tutkimuksen tuki
- Julkaisemisen tuki
- Metriikka

- Kehittämis- ja koordinoituvastuu moniammatillisesta Datapalvelusta (TAU)

- Paikallinen*, kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö ja asiantuntijaverkostoissa toimiminen

* Esim. Avoimen tieteen linjaus ja toimenpideohjelma

Avoimuuden arvioinnista – Miksi arvioidaan? Mihin arviointi kohdistuu?

- Kysymällä aktivoidaan!
- Lisäkonkretisoinnin tarvetta:
  - Merkittävä osa kysymyksistä kohdistuu käytännössä **tukipalveluihin**, erit. kirjaston tarjoamaan tukeen ja infraan, mutta sen merkitystä ja resursointitarvetta ei kuitenkaan tehdä eksplisiittisesti näkyväksi
  - Missä näkyvät opetuksen ja ohjauksen konkretisoinnit ja merkitys? (Huom. TSV:n oppimisen avoimuus –työryhmät)
  - Kulttuurinmuutos ilmentymineen tutkija- ja työelämätaidot?

Seurannasta – paikallinen, kansallinen, kansainvälinen?

Mitä jos kansainvälinen onkin sitä paikallisinta?

Miten otamme riittävästi kansainvälisen yhteistyön merkityksen ja tuen huomioon?

Paikallinenkin (TAU) heterogeenista

Arvioinnin kehittämiseen myös kansainvälisiä ja konkreettisia työvälineitä ja verkostoja, datan osalta esim.

- RDA (The Research Data Alliance), The Research Data Alliance, yli 7700 jäsentä 137 maasta
- Edes datan säilyttämiseen erikoistuneet organisaatiot eivät voi valmistella datan säilyttämisen ratkaisuja yksin, vaan tueksi on perustettu yhteistyöverkosto, *Data Curation Network*, ks. URL: <https://datacurationnetwork.org/>
- Oman organisaation datapalveluiden itsearviointi, auttaa tunnistamaan palvelun kehittämistarpeet, *Using RISE, the Research Infrastructure Self Evaluation Framework*, URL: <http://www.dcc.ac.uk/resources/how-guides/RISE>
- Tietoarkisto myös kansainvälinen toimija

Ajoitukseen liittyviä akuutteja haasteita paikallisnäkökulmasta mm.

- Kesken mm. uuden organisaation sisäinen järjestäytyminen ja myös integroituminen kansallisiin ja kansainvälisiin palveluihin – TAU 65 päivää nuori!
- CSC:n palveluiden sisällöt ja toteutusaikataulut sekä tutkimusorganisaatioilta tarvittavan paikallistuen määrittely ja resursointi myös kesken ja ratkaisevassa roolissa! Mm.

Kuvailun tuki

PAS-palvelun tuki

- Millainen arviointisykli mielekäs näin laajalle kokonaisuudelle? Mitä on odotettavissa? Miksi ajoitus tulee yllätyksenä?

Mitä arvioimme? Miten sanoitamme ja esitämme? Onko vertaileva arviointi tarkoituksenmukaisin tapa antaa palautetta?

- Peili vs. ranking?
- Arviointitapa ja sen laadinnassa yhteistyön merkitys
- Suuret muutokset vievät aikaa. Jo kysyminen aktivoi – voisiko jakaa kulloinkin erityisen ajankohtaisiin ”yksityiskohtaisempiin aiheisiin (kuten nyt esim. tutkimusdatan PAS-palvelu ja -prosessit sekä resurssit)? – Toimisi myös viestinnällisenä tukena akuutteihin erityishaasteisiin.
- Arvioinnin avoimuus ja läpinäkyvyys sekä vuorovaikutteisuus - hyvät arviointikäytännöt – esimerkillisyys eduksi
- Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) koordinoima asiantuntijatyö – työrauha, kannustavuus, osallistaminen tarpeen

... Työpajakeskusteluun ... (1/2)

Se kaikki muu avoimuuden eteen tehty työ, jota ei seurata kypsyystasoselvityksessä tai joka ylittää selvityksen vaatimukset?

- Selvitys keskittyy nyt tutkimukseen, mutta esim. opetus on vielä melko näkymätön osa-alue. Jos organisaatio olisi tehnyt opetuspuolella laajasti avoimuuden kanssa töitä, se ei näkyisi (v. 2016-mallisessa) selvityksessä. Samoin tutkimuksen puolelta saattaisi löytyä asioita (uusia innovatiivisia keinoja edistää avoimuutta!), jotka eivät sovi selvityksen raameihin.
- Organisaatiokohtaiset soveltamiset ja valinnat sekä erityispainopisteet?

Esim. Tampere University Pressin (TUP) kaltainen OA-kustantaja ei tuone missään kohdassa lisäpisteitä. Miten tällaisista voisi palkita selvityksessä? Bonuspistein? Lisämittaristona, jolla voisi saada perusmittariston päälle lisäpisteitä, ja josta siirrettäisiin harkinnan mukaan kriteerejä perusmittaristoon eli ns. pakollisiin osioihin?

... (2/2)

- Voisimmeko jatkossa arvioida myös kansallisena (kuten dataviittaustiekartta, sensitiivisten datan ohjeet ja tuleva datan omistajuuden prosessimalli) ja kansainvälisenä yhteistyönä aikaansaatuisten tuotosten paikallista implementointia?
Niitä on kuitenkin valmisteltu edustavasti (vaikkakin jäsenyys ryhmissä perustuu asiantuntijuuteen eikä organisaatioon kuulumiseen) ja niihin on kulunut melkoisesti työaikaa. Missä organisaatioissa on tällaista osaamista ja halukkuutta/resursseja panostaa myös yhteisten tavoitteiden edistämiseen? (- Suhteuttaminen organisaation kokoon toki tähdelistä.)

Tiiviisti

- ”**Sitä saa, mitä mittaa**” – aktivoiva vaikutus
- “*When a measure becomes a target, it ceases to be a good measure*” (Goodhart’s law)
- Avoimen toimintatavan arvioinnin soisi olevan toimintatapojensa avoimuudessa suorastaan esimerkillistä – avoin keskustelu on hyvä alku!

Kiitos!

susanna.nykyri@tuni.fi